

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2016 M. KOVO 1 D. – 2016 M. KOVO 31 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	3
6. SOCIALINĖ APSAUGA	3
<i>Dėl aplinkybių, į kurias turi būti atsižvelgta, sprendžiant klausimą dėl socialinės pašalpos dydžio mažinimo</i>	<i>3</i>
7. KONKURENCIJA.....	4
<i>Dėl produkto apibūdinimo kaip „nemokamo“ reklamoje .....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl už klaidinančių reklamą paskirtos piniginės baudos dydžio proporcingumo .....</i>	<i>5</i>
8. MOKESČIŲ SUMOKĖJIMAS, GRAŽINIMAS IR IŠIEŠKOJIMAS.....	6
<i>Dėl vietinės rinkliavos priteisimo iš įpėdinio už laikotarpį iki palikėjo mirties ir laikotarpį nuo palikėjo mirties iki paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo dienos .....</i>	<i>6</i>
13. STATYBA.....	7
<i>Dėl valstybinę statybos priežiūrą vykdančios institucijos privalomojo nurodymo pateikti dokumentus, susijusius su vykdytomis statybomis.....</i>	<i>7</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, AT SIRADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	8
<i>Dėl teisės į socialinę paramą pažeidimo .....</i>	<i>8</i>
16. VALSTYBĖS TARNYBA	9
<i>Dėl teisės aktų, padidinančių pareigūnų priedus už rangus, įsigaliojimo atidėjimo ir pareigūnų teisėtų lūkesčių apsaugos .....</i>	<i>9</i>
<i>Dėl nelaimingo atsitikimo, įvykusio pertraukos metu, pripažinimo susijusiu su tarnyba .....</i>	<i>11</i>
17. BYLOS DĖL NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO	11
<i>Dėl kompiuterių tikrinimo laisvės atėmimo vietose tvarkos teisėtumo.....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl Sprendimų vykdymo instrukcijos nuostatos, nustatančios atlygio antstoliui dydį, teisėtumo .....</i>	<i>13</i>
<i>Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių, susijusių su atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutarčių sudarymu, teisėtumo .....</i>	<i>15</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	16
55. TEISMO KOMPETENCIJA	16
<i>Dėl įpareigojimo išduoti Lietuvoje galiojančius techninės apžiūros dokumentus.....</i>	<i>16</i>
63. SKUNDAS.....	16
<i>Dėl galimybės ginčyti teisme tarnybinio patikrinimo išvadą, kuria pripažįstama, jog pareigūnas padarė tarnybinį nusizengimą, tačiau tarnybinė nuobauda neskiriama .....</i>	<i>16</i>
<i>Dėl mero pavaduotojo teisės pasirašyti skundą savivaldybės vardu.....</i>	<i>17</i>

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų ir Specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teisingumo santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2008 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 13P-50-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

6. Socialinė apsauga

6.6. Bylos dėl išmokų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų

6.6.2. Pašalpos ir kitos išmokos

Dėl aplinkybių, į kurias turi būti atsižvelgta, sprendžiant klausimą dėl socialinės pašalpos dydžio mažinimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus sprendimo, kuriuo buvo nuspręsta nuo 2014 m. lapkričio 1 d. iki 2015 m. vasario 1 d. pareiškėjai mokėti 280 Lt (81,09 Eur) dydžio socialinę pašalpą, tokiu būdu sumažinant prieš tai pareiškėjai nuo 2013 m. birželio 1 d. mokėtos socialinės pašalpos dydį nuo 350 Lt (101,37 Eur) iki 280 Lt (81,09 Eur).

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundą tenkino iš dalies ir įpareigojo atsakovą išmokėti pareiškėjai socialinės pašalpos dalį už laikotarpį nuo 2014 m. lapkričio 1 d. iki 2015 m. vasario 1 d. – 60,81 Eur.

LVAT nustatė, jog byloje aktualios yra Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 1 punkto (2013 m. gegužės 16 d. įstatymo Nr. XII-329 redakcija) ir 23 straipsnio 3 dalies 10 punkto (2013 m. lapkričio 26 d. įstatymo Nr. XII-621 redakcija) nuostatos.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, jog Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinta bendro pobūdžio taisyklė, nustatanti, kad <...> „vienam gyvenančiam asmeniui tais atvejais, kai <...> vienas gyvenantis asmuo yra darbingo amžiaus darbingas, bet nedirbantis asmuo <...> socialinės pašalpos dydis, apskaičiuotas pagal šio įstatymo 9 straipsnį, <...> yra mažinamas, kai socialinė pašalpa mokama nuo 12 mėnesių iki 24 mėnesių – socialinės pašalpos dydis bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui mažinamas 20 procentų“. O šio įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 10 punkte numatyta, kad „Patikrinus bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas ir surašius buitines ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, savivaldybės administracijai suteikiama teisė savivaldybės tarybos nustatyta tvarka <...> nemažinti socialinės pašalpos dydžio, kaip nustatyta šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 1–5 punktuose, jeigu Lietuvos teritorinė darbo birža ar kitos valstybės valstybinė įdarbinimo tarnyba socialinės pašalpos teikimo laikotarpiu nepasiūlė darbo arba nepasiūlė dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse.“

Iš šio teisinio reguliavimo matyti, kad Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 10 punkte yra įtvirtinta elgesio taisyklė, kuri leidžia taikyti išimtį iš bendros taisyklės, numatytos to paties įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 1 punkte, o būtent, kai asmeniui socialinė pašalpa mokama nuo 12 mėnesių iki 24 mėnesių, nemažinti šios pašalpos dydžio 20 procentų. Tačiau šios išimties taikymas yra galimas, kai yra įvykdoma Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 10 punkte numatyta sąlyga – „jeigu Lietuvos teritorinė darbo birža ar kitos valstybės valstybinė įdarbinimo tarnyba socialinės pašalpos teikimo laikotarpiu nepasiūlė darbo arba nepasiūlė dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse.“

LVAT teisėjų kolegija nurodė, jog iš lingvistinės šios sąlygos formuluotės matyti, kad galimybė asmeniui nemažinti 20 procentų socialinės pašalpos priklauso ne nuo asmens, gaunančio pašalpą, valios ir / ar atliktų veiksmų, o nuo kitų subjektų valios bei kitų faktorių (pvz., nebuvimo darbo, atitinkančio pašalpą gaunančio asmens profesiją, specialybę ir kt.). Tačiau Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 3 straipsnio 3 punkte nustatyta, kad piniginė socialinė parama teikiama, vadovaujantis socialinio teisingumo ir veiksmingumo principais, pagal kuriuos „piniginė socialinė parama teikiama siekiant sudaryti sąlygas gauti paramą tada, kada jos labiausiai reikia, didinti motyvaciją integruotis į darbo rinką ir išvengti skurdo spąstų bei racionaliai naudojant turimus išteklius“.

LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, jeigu būtų vadovaujamasi vien tik aptarta Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 10 punkte numatyta sąlygos lingvistine išraiška, tai ši sąlyga neatitiktų socialinio teisingumo ir veiksmingumo principų reikalavimų, nes šios sąlygos įvykdymas nebūtų siejamas su asmens, gaunančio socialinę pašalpą, valia ir veiksmais integruojantis į darbo rinką. Nes tais atvejais, kai asmuo vengia integruotis į darbo rinką, be pateisinamos priežasties atsisako jam siūlomo darbo ir pan., jis tokiais veiksmais pažeidžia minėtų principų reikalavimus, todėl jam gali būti taikoma Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 10

straipsnio 2 dalies 1 punkte numatyta poveikio priemonė. Ir priešingai, tais atvejais, kai asmuo, gaunantis pašalpą, dėl svarbių priežasčių, nepriklausančių nuo jo valios (dėl darbo pagal jo profesiją, specialybę, kvalifikaciją nebuvimo; dėl to, kad į vieną darbo vietą buvo konkurencija ir buvo pasirinktas kitas asmuo ir kt.) negali integruotis į darbo rinką, jis minėtų principų reikalavimų nepažeidžia. Todėl minėta poveikio priemonė, remiantis tik šiuo vienu pagrindu – kad asmeniui Lietuvos teritorinė darbo birža socialinės pašalpos teikimo laikotarpiu nepasiūlė darbo, neturėtų būti taikoma. Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 10 punkto dispozicijoje numatyta ir kita aplinkybė, kuri turi būti įvertinta sprendžiant savivaldybei socialinės pašalpos nemažinimo klausimą – asmens gyvenimo sąlygos ir apie tai surašytas buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas.

Apibendrinus padaryta išvada, kad vien tik formalus Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 10 punkte aptartos sąlygos taikymas neatitiktų Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 3 straipsnio 3 punkto reikalavimų, todėl kiekvienu individualiu atveju turėtų būti įvertinta, kokios yra asmens gyvenimo sąlygos, kokį gyvenimo būdą jis veda, dėl kokių priežasčių jis neįsidarbina, kai jam buvo siūlomas darbas ir pan., ir tik įvertinus šių aplinkybių visumą, turėtų būti sprendžiama, ar yra sąlygos taikyti Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 10 punkte numatytą lengvatą.

Nagrinėtu atveju pareiškėjai socialinės pašalpos teikimo laikotarpiu darbo birža pasiūlė dirbti įvairius darbus, tačiau pareiškėja buvo neįdarbinta dėl priežasčių, nepriklausiusių nuo jos valios, nors siekė tai padaryti. Iš bylos taip pat nustatyta, kad pareiškėja, nors yra pripažinta darbinga, tačiau dėl profesinės ligos yra netekusi 30 procentų darbingumo. Byloje nenustatyta aplinkybių, kurios paneigtų pareiškėjos teiginius, kad ji siekia įsidarbinti, nevengia darbo, tačiau dėl savo amžiaus ir sveikatos būklės negali susirasti jai tinkamo darbo. Šių aplinkybių iš esmės neneigė ir atsakovas.

Konstatuota, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas byloje kilusį ginčą spręsti remiantis ne vien formaliais pagrindais, o įvertinant ir kitas aplinkybes, apibūdinančias pareiškėją, jos elgesį įsidarbinant ir pan., yra iš esmės teisingas.

2016 m. kovo 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-356-438/2016

Teisminio proceso Nr. 3-64-3-02868-2014-7

Procesinio sprendimo kategorija 6.6.2

[Prieiga internete](#)

7. Konkurencija

7.5. Nesąžininga konkurencija

7.5.1. Klaidinanti reklama

Dėl produkto apibūdinimo kaip „nemokamo“ reklamoje

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Konkurencijos tarybos (toliau – Taryba) nutarimo, kuriuo pareiškėjas UAB „Natural Pharmaceuticals“ (toliau – Bendrovė) už klaidinančios reklamos naudojimą skirta bauda, teisėtumo ir pagrįstumo.

Taryba nutarimu pripažino, kad pareiškėjas, naudojęs šiuos reklaminius teiginius: „Taip, mes NEMOKAMAI* dalijame 100 000 aukštos kokybės norvegiškų omega-3 žuvų taukų pakuočių...“, „*Jums tereikės susimokėti pakavimo ir pristatymo išlaidas, kurios sudaro 9,95 Lt“; „Kodėl mes nemokamai dalijame 100 000 pakuočių aukštos kokybės „OmegaMarine Forte+“ iš norvegiškų lašišų?“; „Viskas, ką Jums reikia padaryti – padengti pakavimo ir pristatymo išlaidas, kurios sudaro vos 9,95 Lt“, „Pasinaudokite omega-3 privalumais nemokamai!*“; „Kaip gauti nemokamai omega-3 pakuotę iš Norvegijos?“; „Taip – aš noriu užsakyti 30-ies dienų omega-3 pakuotę NEMOKAMAI. Aš sutinku apmokėti pakavimo ir pristatymo išlaidas, kurios sudaro 9,95 Lt“; „Išbandykite už 0, - Apmokėkite tik pakavimo ir pristatymo išlaidas – 9,95 Lt“; „Taip, aš pageidauju nemokamai gauti bandomąją OmegaMarine Forte+ pakuotę. <...> Aš apmokėsiu tik siuntimo ir pakavimo išlaidas, kurių suma lygi 9,95 Lt. <...>“, pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies reikalavimus.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio 18 punkte įtvirtinta prezumpcija, jog komercinė veikla yra klaidinanti, jeigu ji pasireiškia kaip produkto apibūdinimas kaip „nemokamas“ ar panašiai, jeigu vartotojas turi mokėti,

išskyrus neišvengiamas išlaidas, susidarančias dėl vartotojo reakcijos į komercinę veiklą (pavyzdžiui, vartotojo pašto ar telefono ryšio išlaidos pagal įprastus tarifus ir panašiai), ir išlaidas dėl produkto paėmimo ar mokėjimo už jo pristatymą.

Nagrinėtu atveju Bendrovė skelbimoje reklamoje apibūdino produktą nemokamu, nurodžiusi sumokėti 9,95 Lt pakavimo ir pristatymo išlaidas. Tačiau byloje nustatyta, kad šias išlaidas sudarė pakuotės dėžutės kaina, vartotojui siunčiamos sąskaitos kaina, produkto pakavimo išlaidos, transportavimo iš užsienyje esančio logistikos sandėlio į Lietuvą išlaidos, pašto išlaidos, užsakymo voko, kuris pateikiamas kartu su pasiūlymu ir kurio siuntimas yra iš anksto apmokėtas, išlaidos, užsakymų įvedimo į sistemą išlaidos, klientų aptarnavimo išlaidos, papildomas atlyginimas už kokybiškais suteiktas paslaugas. Tokios išlaidos, kaip teisingai konstatavo pirmosios instancijos teismas, nėra numatytos minėto įstatymo 7 straipsnio 18 punkte, bet yra siejamos su pardavėjo veiklos organizavimu ir paprastai įeina į produkto kainą. Bet kokie mokesčiai, kurie nesulieja su neišvengiamomis išlaidomis, susidarančiomis dėl vartotojo reakcijos į komercinę veiklą ar išlaidomis dėl produkto paėmimo ar mokėjimo už jo pristatymą, yra negalimi, jei vartotojas juos patirtų, pasinaudojęs „nemokamu“ pasiūlymu.

Pareiškėjas rėmėsi 2009 m. gruodžio 3 d. Europos Komisijos gairių dėl Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos įgyvendinimo ir taikymo (toliau – ir Gairės) 3.4.3 punktu, teigdamas, kad jame nėra numatyta pareiga aiškiai nurodyti vartotojo patiriamas išlaidas, kurios yra neišvengiamos dėl vartotojo reakcijos į komercinę veiklą. LVAT teisėjų kolegija šiuo aspektu pažymėjo, kad Gairių 3.4.3 punkte aiškiai nurodyta, jog prekybininkai neturi teisės imti mokesčio už produkto supakavimą, užsakymo vykdymą ar administravimą. Byloje nustatyta, jog į Bendrovės pasiūlyme nurodytas išlaidas pateko tokio pobūdžio išlaidos, kurios išeina už teisės aktais apibrėžtų ribų, kada pasiūlymą galima laikyti nemokamu. Nors Bendrovė skelbimoje reklamoje ir nurodė išlaidas, tačiau jas sudarė ir neleistinos pagal įstatymo 7 straipsnio 18 punktą išlaidos, todėl LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad skelbimoje reklamoje produkto pristatymas kaip nemokamo atsakovo ir pirmosios instancijos teismo teisingai laikytas pažeidžiančiu teisės aktus.

LVAT teisėjų kolegija pareiškėjo apeliacinį skundą atmetė, pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

2016 m. kovo 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-292-552/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-05185-2014-9

Procesinio sprendimo kategorija 7.5.1

[Prieiga internete](#)

Dėl už klaidinančią reklamą paskirtos piniginės baudos dydžio proporcingumo

Byloje ginčas kilo dėl atsakovo Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos pareiškėjui už klaidinančią reklamą paskirtos piniginės baudos dydžio proporcingumo padarytam pažeidimui.

Pirmosios instancijos teismas pripažino atsakovo nutarimu paskirtą baudą itin didele ir, atsižvelgęs į pažeidimo padarymo aplinkybes, pavojingumo laipsnį, pareiškėją charakterizuojančias ir jo finansinę padėtį apibūdinančias aplinkybes, teisingumo ir protingumo principus, sumažino nutarimu paskirtos baudos dydį.

LVAT teisėjų kolegija, apžvelgusi aktualią Konstitucinio Teismo jurisprudenciją, pažymėjo, kad teismas, nagrinėdamas klausimą dėl priežiūros institucijų paskirtų piniginių baudų ar kitokių ekonominių sankcijų pagrįstumo ir teisėtumo, turi teisę vertinti ir tokių nuobaudų adekvatumą padarytiems pažeidimams, taikyti teisingumo ir protingumo kriterijus, jei to reikalauja individualios bylos faktinės aplinkybės. Šių aplinkybių vertinimas neprivalo visada atitikti rinkos priežiūros institucijos atlikto vertinimo, nes teismas, vykdydamas teisingumą, vadovaujasi savo vidiniu įsitikinimu, pagrįstu visapusišku, išsamiu ir objektyviu bylos aplinkybių viseto išnagrinėjimu.

LVAT teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo pozicijai, kad nagrinėtu atveju pareiškėjo veiksmai Konkurencijos tarybos atliekamo tyrimo metu negali būti vertinami kaip kliudymas vykdyti tyrimą ir sunkinanti atsakomybę aplinkybė. Tai, kad pareiškėjas pateikė ne visą atsakovo reikalautą informaciją arba nurodė ne visai tikslią reklamos skleidimo trukmę, tyrimui tiesiogiai nesukliudė, nes atsakovas gavo šią informaciją iš kitų rinkos subjektų. Be to, pareiškėjas, teikdamas prašomą informaciją, ją pateikė tokią, kokią gavo iš kitų juridinių asmenų. Pareiškėjo raštuose pateikti reklamos skleidimo aplinkybių ir situacijos apibūdinimai, mėginimai ją pateikti sau palankia linkme taip pat negali būti vertinami, kaip veiksmai,

kliudantys Konkurencijos tarybai atlikti tyrimą. Taip vienpusiškai vertinant subjektų, kurių atžvilgiu Konkurencijos taryba atlieka tyrimą, veiksmus, kiekvienas subjektas būtų praktiškai verčiamas ne tik teikti informaciją ar paklusti kitokiems Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimams, duotiems atliekant Konkurencijos įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus, bet ir įrodinėti savo kaltę, kas prieštarautų bendriesiems viešosios teisės principams. Duomenų, kad Bendrovė ar jos vadovai sąmoningai slėpė turimą informaciją, atsisakė ją pateikti, naikino kokius nors įrodymus ar atliko kitus aktyvius veiksmus, kliudančius tyrimui, Konkurencijos tarybos atlikto tyrimo metu nebuvo surinkta.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Reklamos įstatymo 24 straipsnio 6 dalis leidžia skundą dėl priežiūros institucijų nutarimo nagrinėjančiam teismui atsižvelgti į atsakomybę lengvinančias ir kitas aplinkybes (dėl kurių atitinkama pinigine bauda reklaminės veiklos subjektui, kuris pažeidė šį įstatymą, būtų akivaizdžiai per didelė, nes neproporcinga padarytam teisės pažeidimui ir dėl to neteisinga) ir vadovaujantis teisingumo, protingumo kriterijais, skirti mažesnę pinigine baudą negu atitinkamoje šio straipsnio dalyje nustatyta minimali pinigine bauda. Tokiomis pačiomis taisyklėmis turėtų vadovautis ir teismas, sprenddamas paskirtos piniginės baudos mažinimo sankcijos ribose klausimą, t. y. atsižvelgti ne tik į atsakomybę lengvinančias, bet ir į kitas atsakomybės teisingumui ir proporcingumui turinčias įtakos aplinkybes.

Nagrinėtu atveju pirmosios instancijos teismas išskyrė aplinkybes, kurios turi įtakos parenkamos nuobaudos dydžiui ir leidžia įvertinti nuobaudos proporcingumą padarytam pažeidimui, vadovavosi teisingumo bei protingumo kriterijais ir tinkamai pagrindė savo išvadą dėl piniginės baudos sumažinimo. Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas, o Konkurencijos tarybos apeliacinis skundas atmestas.

2016 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-428-552/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03933-2014-8

Procesinio sprendimo kategorija 7.5.1

[Prieiga internete](#)

8. Mokesčių sumokėjimas, grąžinimas ir išieškojimas

8.2. Kiti su mokesčių sumokėjimu, grąžinimu ir išieškojimu susiję klausimai

Dėl vietinės rinkliavos priteisimo iš įpėdinio už laikotarpį iki palikėjo mirties ir laikotarpį nuo palikėjo mirties iki paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo dienos

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą. Joje buvo nustatyta, kad dalis prašytos priteisti vietinės rinkliavos sumos susidarė laikotarpiu iki atsakovui paveldint ginčo nekilnojamąjį turtą, t. y. (1) už laikotarpį iki palikėjo mirties ir (2) už laikotarpį nuo palikėjos mirties iki faktinio turto paveldėjimo (paveldėjimo teisės pagal įstatymą liudijimo išdavimo ir nuosavybės teisių įregistravimo nekilnojamojo turto registre).

Pagal ginčo teisiniams santykiams taikytinus vietinės rinkliavos nuostatus, asmuo aptariamos vietinės rinkliavos mokėtoju galėjo būti pripažintas tik tuo atveju, jei ginčo laikotarpiu jis valdė, naudojosi ir (ar) kitaip disponavo atitinkamu turtu. Todėl LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pripažino, kad pareiškėjas į teismą iš esmės kreipėsi prašydamas priteisti dalį vietinės rinkliavos iš atsakovo, kaip mirusio ginčo vietinės rinkliavos mokėtojo (palikėjo) turto paveldėtojo.

Šiuo aspektu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad nei Rinkliavų įstatymas, nei ginčo santykiams taikytini vietinės rinkliavos nuostatai nereglementavo teisinių santykių, susijusių su mirusio fizinio asmens vietinės rinkliavos prievolių vykdymu (išieškojimu). Todėl šiuo klausimu pirmiausia yra taikytinas panašius santykius reglamentuojantis Mokesčių administravimo įstatymas, kurio 92 straipsnis įtvirtina, kad „mirusio fizinio asmens mokesstinę nepriemoką privalo padengti šio asmens turto paveldėtojai Civilinio kodekso nustatyta tvarka“.

Atitinkamai remdamasi Civilinio kodekso nuostatomis, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, jog palikimą priėmusiems įpėdiniais tenka pareiga vykdyti tiek iki palikėjo mirties atsiradusias prievoles, t. y. paveldėtus įsipareigojimus, tiek ir po palikėjo mirties atsiradusius įsipareigojimus, susijusius su paveldimu turtu. Tačiau pabrėžė, kad prievolės, atsiradusios po palikėjo mirties, nėra palikėjo prievolės. Tai yra naujo turto savininko (įpėdinio) prievolės, atsiradusios dėl jo, kaip turto savininko, ir kitų asmenų prievolių teisinių santykių. Todėl LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad pareiškėjas, kiek tai susiję su

ginčo vietinės rinkliavos priteisimu už laikotarpį iki palikėjo mirties, j teismą kreipėsi kaip mirusio palikėjo, kurio turtą ir įsipareigojimus pagal įstatymą paveldėjo atsakovas, kreditorius. Atitinkamai šių kreditoriaus reikalavimų pareiškimo ir tenkinimo tvarką reglamentuojančio Civilinio kodekso 5.63 straipsnio 1 dalis įtvirtina, kad palikėjo kreditoriai (nagrinėjamu atveju – pareiškėjas) turi teisę per tris mėnesius nuo palikimo atsiradimo dienos pareikšti reikalavimus priėmusiems palikimą įpėdiniais, testamentu vykdytojui arba palikimo administratoriui arba pareikšti teisme ieškinį dėl paveldimo turto. Teismas gali atnaujinti šioje nuostatoje numatytą terminą, jeigu terminas buvo praleistas dėl svarbių priežasčių ir nuo palikimo atsiradimo dienos nepraėjo daugiau kaip treji metai (Civilinio kodekso 5.63 str. 4 d.).

Spręsdama dėl šių nuostatų taikymo ginčo teisiniams santykiams, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija akcentavo, jog pareiga įrodyti (pateikti tai patvirtinančius dokumentus ar (ir) kitus įrodymus), jog ginčo atveju yra įvykdytas Civilinio kodekso 5.63 straipsnio 1 dalies reikalavimas, pirmiausia tenka kreditoriui. Kadangi apžvelgiamoje byloje buvo nustatyta, kad toks pranešimas atsakovui buvo išsiųstas praėjus minėtam trijų mėnesių terminui, o pareiškėjas termino atnaujinti neprašė, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija atsisakė tenkinti prašymą dėl rinkliavos priteisimo už laikotarpį iki palikėjo mirties. Tačiau teismas tenkino pareiškėjo prašymą priteisti ginčo vietinę rinkliavą už laikotarpį nuo palikėjo mirties iki paveldėjimo pagal įstatymą liudijimo išdavimo datos.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo pareiškėjo reikalavimas buvo tenkintas visa apimtimi, buvo pakeistas ir pareiškėjo naudai iš atsakovo buvo priteista nesumokėta vietinė rinkliava tik už po palikėjo mirties buvusius laikotarpius.

2016 m. kovo 31 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2488-602/2016

Teisminio proceso Nr. 3-62-3-00180-2014-0

Procesinio sprendimo kategorija 8.2; 9.4

[Prieiga internete](#)

Klausimu dėl valstybės, paveldėjusios turtą, atsakomybės už mirusio vietinės rinkliavos mokėtojo (palikėjo) nesumokėtas rinkliavas žiūrėkite:

2016 m. kovo 31 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A-2486-602/2016

Teisminio proceso Nr. 3-63-3-01262-2013-2

Procesinio sprendimo kategorija 8.2; 9.4

[Prieiga internete](#)

13. Statyba

13.6. Kiti iš statybos teisinių santykių kylantys klausimai

Dėl valstybinę statybos priežiūrą vykdančios institucijos privalomojo nurodymo pateikti dokumentus, susijusius su vykdytomis statybomis

Ginčas apžvelgiamoje byloje kilo dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos teritorinio skyriaus 2014 m. lapkričio 3 d. privalomojo nurodymo, kuriuo statytojui buvo nurodyta pateikti įvairių statybos vykdymo dokumentų ginčo žemės sklype kopijas bei paaiškinimus apie vykdytas statybas. Toks nurodymas buvo duotas gavus anoniminę informaciją (pranešimą) dėl galbūt neteisėtų statybų valstybinėje žemėje, taip pat atsižvelgiant į spaudoje pasirodžiusią informaciją apie Balžio ežere nutiestus vamzdžius, panašius į geoterminio šildymo inžinerinę sistemą.

Įvertinusi ginčo teisiniams santykiams aktualias Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo nuostatas, LVAT teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad atsakovas (Inspekcija) turėjo teisinį pagrindą surašyti pareiškėjo ginčytą privalomąjį nurodymą ir tai padarė laikydamasis teisės aktų reikalavimų. LVAT taip pat atmetė pareiškėjo argumentą, kad teismas šioje byloje turėjo aiškintis, kas būtent pateikė informaciją apie galimai neteisėtą statybą valstybinę statybos priežiūrą vykdančiai institucijai. LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, šie duomenys nebuvo susiję su nagrinėtos administracinės bylos dalyku – privalomojo nurodymo teisėtumu ir pagrįstumu.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriuo pareiškėjo skundas buvo atmestas, paliktas nepakeistas.

2016 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-326-822/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-04872-2014-1

Procesinio sprendimo kategorija 13.6

[Prieiga internete](#)

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

15.2.3. Žala

15.2.3.2. Neturtinė žala

Dėl teisės į socialinę paramą pažeidimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas iš principo kilo dėl atsakovo savivaldybės administracijos padalinio 2014 m. kovo 13 d. priimto sprendimo, kuriuo buvo atsisakyta pareiškėjui skirti socialinę pašalpą, taip pat pareiškėjo prašymo atlyginti dėl to kilusią žalą.

Ginčytas administracinis sprendimas iš esmės buvo pagrįstas vien tuo, kad pareiškėjas nenurodė banko atsiskaitomosios sąskaitos, į kurią būtų pervedama socialinė pašalpa, rekvizitų. Kaip nurodė atsakovai (savivaldybė ir savivaldybės administracija), ginčytas sprendimas buvo priimtas, be kita ko, laikantis Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 11 d. sprendimu Nr. 1-1581 patvirtinto Socialinės pašalpos ir būsto šildymo išlaidų, išlaidų geriamajam vandeniui ir išlaidų karštam vandeniui kompensacijų nepasiturintiems gyventojams Vilniaus miesto savivaldybėje skyrimo ir teikimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašo) reikalavimų. Atsakovų nuomone, Aprašo 44 ir 69 punktų nuostatos, nustatančios, kad socialinės pašalpos ir (ar) kompensacijos pinigines lėšas yra pervedamos į gavėjų nurodytas sąskaitas Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose bankuose ar bankų skyriuose, yra teisėtos ir nepaneigia asmenų teisės gauti paskirtą socialinę paramą.

Nagrinėjant bylą nustatyta, kad LVAT 2015 m. balandžio 2 d. nutartimi, priimta administracinėje byloje Nr. eA-1154-502/2015, vis dėlto pripažino, kad Aprašo 44 punkto nuostata „Finansų departamentas paskirtas socialines pašalpas perveda iki einamojo mėnesio 25 dienos į gavėjų nurodytas sąskaitas Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose bankuose ar bankų skyriuose“ ir Aprašo 69 punkto nuostata „Finansų departamentas apskaičiuotų kompensacijų, nustatytų Aprašo 66 ir 67.1 punktuose, sumas perveda į gavėjų nurodytas sąskaitas Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose bankuose“ tiek, kiek jomis teisiškai nereguluotas paskirtų socialinių pašalpų / apskaičiuotų kompensacijų sumų išmokėjimas ir kitokiu būdu (kitokiais būdais), prieštarauja Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 3 punkte ir Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtintam proporcingumo principui. Dėl norminio akto (Aprašo) nuostatų teisėtumo tyrimo apžvelgiamos bylos nagrinėjimas pirmosios instancijos teisme buvo sustabdytas. Po LVAT 2015 m. balandžio 2 d. nutarties priėmimo apžvelgiamos bylos nagrinėjimas atnaujintas. Pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas apžvelgiamą bylą, iš esmės nusprendė panaikinti ginčytą sprendimą, remdamasis tuo, kad LVAT 2015 m. balandžio 2 d. nutarties galia yra *ex tunc* (retroaktyvi). Tokiai teisei pozicijai pritarė ir LVAT. Pasak jo, pirmosios instancijos teismas, sprenddamas bylą iš esmės, neturėjo teisinio pagrindo taikyti neteisėtomis pripažintų Aprašo nuostatų. Tai patvirtina ir LVAT suformuota praktika, kurioje konstatuota, kad pripažinus įstatymų įgyvendinančiųjų aktų neteisėtumą vienoje administracinėje byloje, analogiškos teisinės pasekmės turėtų būti sukuriamos ir kitoje administracinėje byloje, kurioje galutinis teismo sprendimas dar nėra priimtas, o vadovaujantis neteisėtais teisės aktais priimti administraciniai sprendimai taip pat negali būti laikomi teisėtais bei yra naikintini.

Pirmosios instancijos teismas taip pat iš dalies tenkino pareiškėjo reikalavimą dėl žalos atlyginimo ir pareiškėjui priteisė 300 Eur neturtinės žalos atlyginimą. LVAT šį pirmosios instancijos teismo sprendimą pripažino pagrįstu. Argumentuodamas LVAT pirmiausia pažymėjo, kad pareiškėjo negauta socialinė pašalpa, kuri nebuvo paskirta ginčytu Sprendimu, negalėjo būti vertinama, kaip patirta turtinė žala, kurią atsakovas privalo atlyginti pareiškėjui, nes panaikinus Sprendimą, atsakovas įpareigotas iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą-paraišką dėl socialinės pašalpos skyrimo ir priimti sprendimą. Byloje nenustatytos aplinkybės, kad pareiškėjui pagal šį prašymą-paraišką nebepali būti paskirta socialinė pašalpa ir ji nebus paskirta. Pareiškėjas pirmosios instancijos teismui neteikė jokių patirtos turtinės žalos (nuostolių) apskaičiavimų ir įrodymų, kuriais remdamasis pirmosios instancijos teismas turėjo nustatyti, kad pareiškėjas dėl neteisėto Sprendimo patyrė konkrečią turtinę žalą (nuostolius), kurią privalo pareiškėjui atlyginti atsakovas.

Pažymėta, kad pareiškėjas pirmosios instancijos teismui neteikė jokių įrodymų apie patirtą turtinę žalą dėl jo laiku negautų išmokų.

Dėl neturtinės žalos LVAT sutiko, kad pareiškėjas dėl neteisėto Sprendimo patyrė dvasinius išgyvenimus, stresą, gyvenimo kokybės pablogėjimą. Šių pasekmių materialinę išraišką pirmosios instancijos teismas, priteisdamas 300 Eur, įvertino teisingai.

2016 m. kovo 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-997-520/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02012-2014-5

Procesinio sprendimo kategorija 6.6.2; 15.2.3.1; 15.2.3.2

[Prieiga internetu](#)

16. Valstybės tarnyba

16.5. Valstybės tarnautojų socialinės ir kitos garantijos

Dėl teisės aktų, padidinančių pareigūnų priedus už rangus, įsigaliojimo atidėjimo ir pareigūnų teisėtų lūkesčių apsaugos

Pareiškėjas, statutinis valstybės tarnautojas, kreipėsi į teismą prašydamas iš atsakovo priteisti neišmokėtą darbo užmokesčio dalį už laikotarpį nuo 2009 m. liepos 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Teisės pažeidimą pareiškėjas siejo su aplinkybe, kad minėtą laikotarpį mokėtas darbo užmokestis buvo paskaičiuotas, netaikant pagal 2008 m. lapkričio 6 d. Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto pakeitimo įstatymą Nr. X-1791 padidintų priedų už rangą koeficientų.

Dėl atsakovo pareigos mokėti priedus už rangą pagal padidintus koeficientus, LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad apskaičiuojant pareiškėjų darbo užmokestį, buvo taikomi ginčo laikotarpiu galiojusiose Tarnybos Kalėjimų departamente statuto 41 straipsnio nuostatose numatyti koeficientai. Teisės aktai, reglamentuojantys koeficientų už tarnybinius rangus padidinimą, įsigaliojo tik nuo 2014 m. sausio 1 d. LVAT teisėjų kolegijos teigimu, viešojo administravimo subjektai, atlikdami administracinius veiksmus, vadovaujasi šių veiksmų atlikimo metu galiojančiu teisiniu reglamentavimu. Tol, kol teisės aktai (jų dalys) nustatyta tvarka nėra pripažinti prieštaraujančiais Konstitucijai arba kol jie nėra nustatyta tvarka pripažinti netekusiais galios, juose nustatytas teisinis reguliavimas šio ginčo atveju yra privalomas. Atsižvelgiant į tai, nebuvo teisinio pagrindo konstatuoti, kad atsakovas, apskaičiuodamas ir mokėdamas pareiškėjams darbo užmokestį, nesilaikė imperatyvių teisės normų.

Pareiškėjas savo poziciją taip pat grindė teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimu, argumentuodamas, kad galiojusių teisiniu reguliavimu statutiniams valstybės tarnautojams buvo sukurtas teisėtas lūkestis, kad padidėję pareigūnų priedo už rangą apskaičiavimo koeficientai bus taikomi jau nuo 2010 m. sausio 1 d., o vėliau šis lūkestis vis buvo pažeidžiamas, priimant naujus teisės aktus, kuriais buvo pratęsiamas sumažintų priedų už turimus rangus apskaičiavimo galiojimas.

LVAT teisėjų kolegija šiuo aspektu nurodė, kad remiantis konstitucinės jurisprudencijos nuostatomis, valstybėje susiklosčius itin sunkiai ekonominei, finansinei padėčiai, asmenys neturi absoliučių teisėtų lūkesčių, kad iš valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšų gaunamas apmokėjimas už darbą ar kitos socialinio pobūdžio išmokos apskritai nebus mažinamos. Todėl išimtiniais atvejais šios išmokos gali būti mažinamos, jei tai yra būtina siekiant apsaugoti Konstitucijoje įtvirtintas vertybes. Konstitucinis Teismas taip pat yra sprendęs, kad tam tikrų valstybės įsipareigojimų vykdymo atidėjimas, kai valstybė prisiimtų įsipareigojimų negali įgyvendinti dėl valstybėje susiklosčiusios itin sunkios ekonominės, finansinės padėties, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštaravo (Konstitucinio Teismo 2012 m. vasario 6 d., 2005 m. rugpjūčio 23 d. nutarimai). Vadinas, valstybėje susiklosčius sunkiai ekonominei, finansinei padėčiai, tam tikrų teisėtų lūkesčių neįgyvendinimas dėl ekonomikos krizės gali būti laikomas konstituciškai pateisinamu.

Šiame kontekste taip pat pažymėta, kad pagal Konstituciją, Seimas, kaip įstatymų leidžiamosios valdžios institucija, turi plačią diskreciją formuoti ir vykdyti valstybės ekonominę politiką, todėl abejonės dėl galimo pareiškėjų teisėtų lūkesčių pažeidimo galėtų pagrįsti tik akivaizdus minėtos diskrecijos ribų peržengimas. Teismui nesuteikta teisė kvestionuoti, ar buvo pasirinktos pačios geriausios priemonės kilusiems sunkumams išspręsti (Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 str. 2 d.). Todėl abejonės dėl

akivaizdaus diskrecijos ribų peržengimo galėtų pagrįsti esminis pareigūnų teisių pažeidimas ir dėl to jiems kilusi pernelyg didelė sunkumų našta.

Šiuo aspektu teisėjų kolegija pažymėjo, kad įstatymų leidėjas teisinį reguliavimą, susijusį su priedo užrangą koeficiento dydžiu, koregavo apdairiai, t. y. iki ginčo teisinio reguliavimo nuostatų faktinio taikymo. Pastebėtina, kad pareiškėjas bet kuriuo atveju negalėjo pagrįstai tikėtis, kad didesni koeficientai bus taikomi anksčiau nei nuo 2009 m. liepos 1 d. (2008 m. lapkričio 6 d. Įstatymo Nr. X-1791 2 str.). Tuo metu pirmieji teisinio reguliavimo pokyčiai, perspėję apie įstatymų leidėjo pasikeitusius ketinimus, paaiškėjo dar 2008 m. gruodžio 23 d., kai įstatymu palankesnių nuostatų įsigaliojimas buvo atidėtas iki 2010 m. sausio 1 d. Šis teisinis kontekstas patvirtino, kad palankesnių teisinio reguliavimo nuostatų neįsigaliojimas negali būti vertinamas kaip aplinkybė, kurios pareiškėjui nebuvo įmanoma numatyti. Teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėjamas teisinis kontekstas suteikė pareiškėjui pakankamas galimybes prisitaikyti prie pasikeitusios padėties, atsižvelgus į tai, kad įstatymų leidėjas nepakeitė esminių teisinio reguliavimo sąlygų. Priedas užrangą yra viena iš sudedamųjų pareigūnų darbo užmokesčio dalių, dideliu mastu nelemianti visuminio darbo užmokesčio dydžio.

Tokį aiškinimą, teisėjų kolegijos vertinimu, pagrindė ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, formuojama ginčų dėl teisėtų lūkesčių ribojimo srityje. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija negarantuoja teisės gauti konkretaus dydžio darbo užmokestį (2012 m. kovo 20 d. sprendimas dėl priimtumo *Panfile prieš Rumuniją*, pareiškimo Nr. 13902/11). Europos Žmogaus Teisių Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad recesijai įveikti naudojamos priemonės, socialinis teisingumas bei ekonominė gerovė yra teisėtas viešasis interesas (Europos Žmogaus Teisių Teismo 2001 m. birželio 7 d. sprendimas dėl priimtumo byloje *Leinonen prieš Suomiją*, pareiškimo Nr. 3898/96; 2011 m. gruodžio 13 d. sprendimo *Lakičević ir kiti prieš Juodkalniją ir Serbiją*, pareiškimų Nr. 27458/06, 37205/06, 37207/06 ir 33604/07, 62–63 p.). Šis Teismas taip pat yra konstatavęs, jog nenustačius esminių teisių ribojimų ekonominio sunkmečio metu pirmenybė gali būti teikiama viešajam interesui (2013 m. gegužės 7 d. sprendimas dėl priimtumo byloje *Koufaki ir Adedy prieš Graikiją*, pareiškimų Nr. 57665/12; 57657/12; minėtas sprendimas dėl priimtumo *Panfile prieš Rumuniją*).

Teisėjų kolegija, turėdama omenyje įstatymų leidėjo plačią teisėkūros laisvę, įvertinusi, jog ginčo teisiniu reguliavimu buvo siekiama teisėto tikslo užtikrinti valstybės finansinį stabilumą, pareiškėjui tenkančią sunkumų našta, tai, kad pareiškėjo interesai buvo ribojami tiek laiko, tiek masto požiūriu ir dėl to jam nekilo pernelyg didelė sunkumų našta, sprendė, jog nėra pagrindo manyti, kad pareiškėjo nurodytas teisinis reguliavimas kelia pagrįstą abejonių dėl pareiškėjo teisėtų lūkesčių pažeidimo.

Pareiškėjas apžvelgiamu atveju taip pat rėmėsi proporcingumo principo pažeidimu ir nurodė, kad bausmių vykdymo sistemos pareigūnų padėtis buvo bloginama platesniu mastu lyginant su kitais valstybės tarnautojais (karjeros valstybės tarnautojais ir kitų statutinių sistemų pareigūnais). Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiškėjo tarnybos santykius reglamentuoja Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statusas. Kadangi įstatymų leidėjas pareigūnų teisinį statusą nustatė specialiu įstatymu (minėtu Statutu), jų (pareigūnų), kaip turinčių specifinį teisinį statusą, mechaniškas suliginimas su karjeros valstybės tarnautojais ar kitų statutinių sistemų pareigūnais nėra galimas. Taip pat nagrinėjamoje administracinėje byloje nėra duomenų, pagrindžiančių pareiškėjo nurodytą aplinkybę, kad laikotarpiu nuo 2009 m. liepos 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. buvo mokamas neproporcingai sumažintas darbo užmokestis. Nagrinėjamu atveju teisės aktų nuostatos nenumatė priedų užrangą koeficientų mažinimo ir toks mažinimas nebuvo taikytas. Ginčas vyksta tik dėl to, kad ginčo laikotarpiu pareiškėjui nebuvo taikytas planuotas priedų užrangą koeficientų didinimas, kurio įsigaliojimas nuolat buvo atidedamas. Taigi LVAT teisėjų kolegijos neįtikino pareiškėjo abejonės ginčijamo teisinio reguliavimo atitiktimi Konstitucijai, t. y. teisėtų lūkesčių apsaugos ir proporcingumo principams. Atsižvelgusi į tai, LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad teisėtų lūkesčių apsaugos ir proporcingumo principų pažeidimo aspektu nėra pagrindo kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl atitinkamų Tarnybos Kalėjimų departamente statuto nuostatų konstitucingumo.

Pirmosios instancijos teismas, atmesdamas pareiškėjo skundą, priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą.

2016 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-216-822/2016

Teismo proceso Nr. 3-62-3-00687-2014-2

Procesinio sprendimo kategorija 16.5; 16.8

[Prieiga internete](#)

Dėl nelaimingo atsitikimo, įvykusio pertraukos metu, pripažinimo susijusiu su tarnyba

Pareiškėjas, Alytaus pataisos namų Apsaugos ir priežiūros skyriaus prižiūrėtojas, pertraukos metu patyrė fizinę traumą, kai jam, būnant pataisos namų sargybos būstinės kiemelyje, ant galvos nukrito lango stiklas.

Apžvelgiamoje administracinėje byloje ginčas kilo dėl to, ar atsakovas, Alytaus pataisos namai, pagrįstai nelaimingą atsitikimą, kurio metu buvo sužalotas pareiškėjas, pripažino nesusijusiu su tarnyba.

Tarnybos Kalėjų departamente statuto 48 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad pareigūnas, kuriam buvo sutrikdyta sveikata einant tarnybinės pareigas arba jeigu tai susiję su tarnyba Kalėjų departamente arba jam pavaldžiose įstaigose, įgyja teisę į kompensaciją.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas nelaimingo atsitikimo metu tarnyboje buvo pagal 2014 m. rugpjūčio 19 d. apsaugos postų žiniaraštį, kuriame nuo 11.30 val. iki 13.00 val. pareiškėjui buvo numatytas poilsio laikas. Laikantis nustatytos tvarkos, konkrečiu metu tiesiogiai tarnybinių funkcijų nevykdantys pareigūnai privalo būti Alytaus pataisos namų teritorijoje, specialiai pareigūnų poilsiui įrengtose patalpose. Pagal Alytaus pataisos namų darbo reglamento 8.3 punktą, Alytaus pataisos namų prižiūrėtojai dirba 24 val. trukmės pamainomis nuo 8 val. iki 8 val. Pamainos metu pareigūnams suteikiamos pertraukos pailsėti ir pavalgyti.

Bylą nagrinėjusi LVAT teisėjų kolegija, atsižvelgusi į faktines bylos aplinkybes ir vadovaudamasi teisingumo bei protingumo principais, sprendė, kad darbo ir poilsio laiko taisyklių taikymo reikšmė, nustatant nelaimingus atsitikimus, negali būti suabsoliutinta. Nors pareiškėjas sužalojimo metu tiesioginių funkcijų nevykdė, tuo metu turėjo laikytis Alytaus pataisos namuose nustatytos tvarkos ir negalėjo laisvai pasirinkti savo buvimo vietas. Todėl nelaimingas atsitikimas, kurio metu buvo sužalotas pareiškėjas, pripažintinas, kaip susijęs su tarnyba, nepaisant to, kad pareiškėjas buvo sužalotas dėl atsitiktinio pobūdžio aplinkybių – sargybos būstinės kieme ant galvos nukritus lango stiklui.

Dėl nurodytų argumentų pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas.

2016 m. kovo 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-223-822/2016

Teismo proceso Nr. 3-62-3-01539-2014-9

Procesinio sprendimo kategorija 6.8; 16.5; 16.8

[Prieiga internete](#)

17. Bylos dėl norminių administracinių aktų teisėtumo**17.1. Centrinų valstybinio administravimo subjektų***Dėl kompiuterių tikrinimo laisvės atėmimo vietose tvarkos teisėtumo*

Apžvelgiamoje byloje buvo tirama Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 194 (toliau – ir Taisyklės), 174 punkto 1 pastraipos (2012 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. 1R-68 redakcija) ta apimtimi, kuria suteikiami įgaliojimai Kalėjų departamento direktoriui nustatyti nuteistiesiems perduotų ar įsigytų kompiuterių tikrinimo tvarką, bei Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2012 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-124 patvirtinto Laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims perduotų ar įsigytų daiktų ir informacijos laikmenų tikrinimo, peržiūrėjimo, perklauso bei laikymo tvarkos aprašo (toliau – ir Aprašas) 16 punkto nuostatos tiek, kiek joje įtvirtinta, kad kompiuteriai turi būti be programinės įrangos, kuri naikina kompiuterio darbo istoriją, atitiktis Konstitucijos preambulėje įtvirtintam teisinės valstybės principui, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintam įstatymo viršenybės principui ir Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 64 straipsniui bei 96 straipsnio 2 daliai (2010 m. sausio 14 d. įstatymo Nr. XI-643 redakcija). LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nustatė, jog abejonė dėl prašomų ištirti norminių teisės aktų teisėtumo iš esmės kilo įgaliojimų Kalėjų departamentui suteikimo aspektu bei jo tariamo veikimo *ultra vires*.

Teisiniai santykiai dėl galimybės nuteistiesiems naudotis kompiuteriais įstatymo lygmeniu reglamentuojami Bausmių vykdymo kodekso 96 straipsnyje. Šio straipsnio 1 dalyje (2010 m. sausio 14 d. įstatymo Nr. XI-643 redakcija) *inter alia* nustatyta, kad nuteistiesiems, išskyrus laisvės atėmimo bausmę atliekančius pataisos įstaigose drausmės grupės laikymo sąlygomis, leidžiama naudotis už asmeninėse

sąskaitose turimus pinigus įsigytais ar sutuoktinio, sugyventinio arba artimųjų giminaičių perduotais kompiuteriais. Pagal to paties teisės akto 96 straipsnio 2 dalį, šio straipsnio 1 dalyje nurodytų daiktų (tarp jų – ir kompiuterių) techninius parametrus ir naudojimosi jais tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės. Bausmių vykdymo kodekso 64 straipsnyje, be kita ko, nustatyta, kad Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės tvirtina Teisingumo ministerija.

Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 174 punkto 1 pastraipoje (2012 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. 1R-68 redakcija) nustatyta, jog Kalėjimų departamento direktorius patvirtina tvarką, pagal kurią tikrinami, peržiūrimi, perklausomi ir laikomi nuteistiesiems perduoti ar įsigyti kompaktiniai diskai ir skaitmeninės informacijos ir duomenų laikmenos, taip pat šių Taisyklių 173 punkte nurodyti daiktai (t. y. ir 173.7 punkte nurodyti kompiuteriai), kad juose nebūtų daiktų ir reikmenų, įrašytų į Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 1 priede pateiktą sąrašą. Vadovaudamasis *inter alia* minėtu Taisyklių 174 punktu, Kalėjimų departamentas 2012 m. kovo 30 d. nutarimu Nr. V-124 patvirtino Aprašą, kurio 16 punkte nustatė, jog kompiuteriai ir informacijos laikmenos turi būti be prisijungimo prie interneto programinės įrangos, programinės įrangos, kuri naikina kompiuterio darbo istoriją, kurios pagalba galima bendrauti internetu, be užkoduotų ir kitaip paslėptų ar laisvai neprieinamų duomenų. Įrenginiai ir duomenų laikmenos su jose esančia programine įranga, skirta ištrintai ar kitaip paslėptai skaitmeninei informacijai atkurti, neperduodami, jais naudotis draudžiama.

LVAT nurodė, jog pagal Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 1R-58 (toliau – ir Nuostatai), 1 punktą, Kalėjimų departamentas yra įstaiga prie Teisingumo ministerijos, kurio paskirtis – metodiškai vadovauti ir kontroliuoti probacijos tarnybų ir laisvės atėmimo vietų įstaigų veiklą. Kalėjimų departamento veiklos tikslai yra dalyvauti nacionalinės bausmių vykdymo ir probacijos politikos formavimo procese organizuojant, koordinuojant ir kontroliuojant tinkamą ir vienodą probacijos, bausmių (išskyrus baudas), baudžiamojo poveikio priemonių (išskyrus turto konfiskavimą, išplėstinį turto konfiskavimą ir įmokas į nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų asmenų fondą), auklėjamojo poveikio priemonių (išskyrus atidavimą į specialią auklėjimo įstaigą) ir kardomosios priemonės – suėmimo vykdymą Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose, nepažeidžiant asmens teisių ir laisvių (7 p.). Šių nuostatų 8 punkte išvardytos Kalėjimų departamento funkcijos, kurias jis atlieka siekdamas jam nustatytų veiklos tikslų. Paminėtos kelios Kalėjimų departamento funkcijos, t. y.: Kalėjimų departamento direktoriaus nustatyta tvarka laisvės atėmimo vietų įstaigose kartu su Kalėjimų departamentui pavaldžiomis įstaigomis organizuoja ir vykdo teisės pažeidimų prevenciją, prireikus imasi priemonių tvarkai atkurti ir palaikyti (8.6 p.); pagal kompetenciją rengia ir tvirtina Lietuvos Respublikos įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir ministrų įsakymams įgyvendinti reikalingus teisės aktus, Kalėjimų departamentui pavaldžių įstaigų veiklą reglamentuojančius tvarkos aprašus ir normatyvus, kontroliuoja, kaip jie vykdomi (8.18 p.). Pagal Nuostatų 14 punktą, Kalėjimų departamento direktorius yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas teisingumo ministrui. Kalėjimų departamento direktorius, spręsdamas jo kompetencijai priskirtus klausimus, leidžia įsakymus ir kontroliuoja, kaip jie vykdomi, pasirašo įgaliojimus, kitus vidaus administravimo dokumentus (17.5 p.).

Įvertinusi tai, kas pirmiau išdėstyta, atsižvelgusi į Kalėjimų departamento veiklos sritį, tikslus bei funkcijas, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija darė išvadą, jog Teisingumo ministerija, kuriai pagal Bausmių vykdymo kodekso 96 straipsnio 2 dalį buvo suteikti įgaliojimai nustatyti kompiuterių techninius parametrus ir naudojimosi jais tvarką, turėjo teisinį pagrindą pavesti Kalėjimų departamentui (Teisingumo ministerijai pavaldžiai įstaigai) nustatyti nuteistiesiems leistinų turėti daiktų – kompiuterių – techninius parametrus ir naudojimosi jais tvarką.

Pažymėta, jog kompiuterių tikrinimo tvarka laikytina neatsiejama naudojimosi kompiuteriais tvarkos dalimi ir patenka į minėtą Bausmių vykdymo kodekso 96 straipsnio 2 dalyje Teisingumo ministerijai įstatymų leidėjo suteiktą kompetenciją, todėl konstatuota, jog Teisingumo ministerija, Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 174 punkto 1 pastraipoje įtvirtindama pavidimą Kalėjimų departamento direktoriui patvirtinti *inter alia* kompiuterių tikrinimo tvarką, kad juose nebūtų daiktų ir reikmenų, įrašytų į Bausmių vykdymo kodekso 1 priede pateiktą sąrašą, veikė savo kompetencijos ribose.

Pasisakydama dėl to, ar Kalėjimų departamentas Aprašo 16 punkte nustatytu reglamentavimu neveikė *ultra vires*, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija visų pirma pažymėjo, jog valstybė, nusprendusi pripažinti nuteistiesiems galimybę naudotis kompiuteriais (BVK 96 str. 1 d.), turi nustatyti ir naudotis jais tvarką. Šiuo atveju įstatymų leidėjas pasirinko tokį šios teisės reglamentavimo modelį – Bausmių vykdymo kodekse įtvirtino nuteistųjų teisę naudotis kompiuteriais, o išsamesnę naudojimosi šia teise, t. y. naudojimosi

kompiuteriais (įskaitant jų techninius parametrus), tvarką pavedė nustatyti Teisingumo ministerijai, kuri savo ruožtu tam tikrus šios teisės įgyvendinimo tvarkos aspektus įpareigojo suregulmentuoti Kalėjimų departamentą.

Neneigiant nuteistųjų galimybės naudotis kompiuteriais svarbos ir naudojimosi šia galimybe privalumų (pvz., kompiuterinio raštingumo, mokymosi, švietimo, saviraiškos, informacijos gavimo, resocializacijos ir kt.), pažymėta, jog šio teisės į privatų gyvenimą, saviraiškos laisvės aspekto įgyvendinimas laisvės atėmimo įstaigoje turi tam tikrų ribojančio pobūdžio ypatumų, kuriuos lemia pataisos įstaigų režimo tikslai, t. y. siekiant užtikrinti vidaus tvarką, užkardyti draudžiamas veikas bei apsaugoti kitų asmenų teises, naudojimasis kompiuterine įranga negali būti absoliučiai laisvas ir nekontroliuojamas. Toks naudojimosi kompiuteriais tvarkos nustatymas gali būti pripažįstamas pagrįstu su sąlyga, kad nustatyta tvarka siekiama teisėtų tikslų, ji yra proporcinga minėtiems tikslams pasiekti ir būtina.

Atsižvelgus į *inter alia* Aprašo 16 punkto teisinio reguliavimo tikslus, nuteistųjų teisės naudotis kompiuteriais ribojimo tikslus, Kalėjimų departamento veiklos sritį ir funkcijas (įskaitant tai, kad Kalėjimų departamentas laisvės atėmimo vietų įstaigose organizuoja ir vykdo teisės pažeidimų prevenciją; rengia ir tvirtina įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir ministrų įsakymams įgyvendinti reikalingus teisės aktus (Nuostatų 8.6, 8.18 p.), Bausmių vykdymo kodekso nuostatas (1 str. 2 d., 137 str. 2 d. 1 p.; 112 str. 4 d., 1 priedo 6 p.) bei Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 174 punkto 1 pastraipoje Kalėjimų departamentui suteiktus įgaliojimus, konstatuota, kad nenustatyta, jog Kalėjimų departamentas, Aprašo 16 punkte įtvirtindamas nuteistiesiems programinės įrangos, naikinančios kompiuterio darbo istoriją, naudojimo kompiuteriuose apribojimus, veikė *ultra vires*. Aprašo 16 punkte įtvirtinti tam tikri techninio pobūdžio apribojimai, uždraudžiant naudotis tam tikromis programinėmis įrangomis, vertinti kaip būtini ir proporcingi siekiant nuteistųjų pataisos, perauklėjimo, resocializacijos, tvarkos kalinimo įstaigoje užtikrinimo (įskaitant užtikrinimą, kad nuteistieji neturėtų draudžiamų nuteistiesiems turėti daiktų), nusikalstamų veiksmų užkardymo ir kitų tikslų.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija šioje byloje padarė išvadą, kad kvestionuotas teisinis reguliavimas aukštesnės galios teisės aktams neprieštarauja.

2016 m. kovo 10 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-9-261/2016

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00048-2015-8

Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

Dėl Sprendimų vykdymo instrukcijos nuostatos, nustatančios atlygio antstoliui dydį, teisėtumo

Apžvelgiamoje byloje buvo tiriama norminio administracinio akto – Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352 „Dėl sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“ patvirtintos Sprendimų vykdymo instrukcijos (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2011 m. lapkričio 14 d. įsakymo Nr. 1R-265 ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 1R-383 redakcijų) (toliau – ir Sprendimų vykdymo instrukcija) 50 punkto I lentelės dalies, pažymėtos eilės Nr. 16, atitiktis aukštesnės galios teisės aktams.

Tirtoji Sprendimų vykdymo instrukcijos nuostata *inter alia* įtvirtino, jog nuo 100 000 Lt išieškotinos sumos atlygis antstoliui yra 4 procentai nuo išieškotos sumos, bet ne mažiau kaip 6 000 Lt. Į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą kreipėsi pareiškėjas suabejojo šios nuostatos teisėtumu ta apimtimi, kuria:

a) nustatytas 4 proc. nuo išieškotos sumos atlygio antstoliui dydis;

b) nenustatyta tolesnė atlygio diferenciacija, pagal kurią už didesnę išieškomą sumą būtų numatytas mažesnės procentinės išraiškos atlygis;

c) nenumatytas maksimalus atlygio dydis, išieškojimo sumai viršijant tam tikrą dydį numatant ne procentinę, bet absoliučiu dydžiu apibrėžtą atlygio antstoliui išraišką.

Pareiškėjas abejojo, ar minėtoji nuostata atitinka Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalį, Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalį, Konstitucijos 48 straipsnio 1 dalį ir Antstolių įstatymo 21 straipsnio 5 dalį.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia ištyrė pareiškėjo abejones, susijusias su norminio administracinio akto nuostatos atitiktimi Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai (asmenų lygiateisiškumo principui), kurios buvo grindžiamos kertiniu teiginiu, jog tirtoje nuostatoje įtvirtintas teisinis reguliavimas iškraipo atlyginimų tarp skirtingų teisinių profesijų atstovų (teisėjų, notarų, valstybės tarnautojų) pusiausvyrą

ir, atitinkamai, juos traktuoja nelygiateisiškai. Šiuo aspektu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į teisiškai reikšmingų aplinkybių visumą, be kita ko – antstolio statusą, jam priskirtas funkcijas, su jomis susijusią profesinę riziką, antstolio veiklos ribojimus ir kitą jo veiklos specifiką – išaiškino, jog tirtoji nuostata neprieštarauja minėtam konstituciniam principui, nes visi pareiškėjo nurodyti teisinių profesijų atstovai yra skirtingose teisinėse padėtyse. LVAT išplėstinei teisėjų kolegijai nekilo abejonių dėl to, jog skiriasi minėtų profesinių grupių *raison d'être* (pranc. – buvimo prasmė) ir jiems priskirtos funkcijos, ir atitinkamai – teisiniu reguliavimu sudarytos sąlygos šioms funkcijoms vykdyti. Taigi, skirtingas teisinis reguliavimas, *inter alia* – diferencijuotas atlygis už darbą – tarp antstolių ir kitų pareiškėjo minimų profesijų atstovų yra objektyviai pateisinamas. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog sąlygiškai didesnis atlygis (ar veikiau – teisinė galimybė šį atlygį gauti atlikus sėkmingą priverstinį išieškojimą) vienai teisinių profesijų atstovų grupei savaime nesukuria Konstitucijos netoleruojamos asmenų nelygiateisiškumo situacijos.

Vertindama kvestionuotos norminio administracinio akto nuostatos atitiktį Konstitucijos 46 straipsnio 3 daliai, įtvirtinančiai, jog valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog konkrečiu atveju ji nėra įtikinta, kad antstolių veikla šios norminės bylos plotmėje *sensu stricto* (lot. – griežtąja prasme) patenka į ūkinės veiklos aprėptį, kadangi ši veikla yra dvilypio pobūdžio: iš vienos pusės antstoliai vykdo įstatymų jiems pavestas funkcijas, t. y. vykdo įstatymų nustatytus vykdomuosius dokumentus, konstatuoja teismo pavestas faktines aplinkybes ir pan., iš kitos pusės – teikia papildomas paslaugas, kurios negali trukdyti pirmiau paminėtam įstatymų jiems priskirtų funkcijų vykdymui bei yra atlyginamos susitarus su klientu dėl šių paslaugų apmokėjimo tvarkos. Tuo pačiu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog tai netrukdo vertinti ginčijamos nuostatos atitikties Konstitucijos 46 straipsnio 3 daliai, nes iš konstitucinio teisinės valstybės principo bei sisteminio Konstitucijos nuostatų aiškinimo nekyla abejonių, jog teisinis reguliavimas, nukreiptas tiek į antstolio, teikiančio papildomas-komercines paslaugas, tiek į antstolio, vykdančio įstatymų jam patikėtas valstybines funkcijas, veiklą, turi tarnauti tautos gerovei ir derėti su šiuo konstituciniu imperatyvu. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog konkrečiu atveju pareiškėjas nenurodė jokių argumentų, kodėl tirtoje nuostatoje numatytas 4 procentų atlygio antstoliui dydis netarnauja tautos gerovei ir kokius būtent šio konstitucinio imperatyvo turinio elementus minėtasis teisinis reguliavimas pažeidžia. Pati procentinė atlygio antstoliui išraiška, nedetalizuojant teigtino jos neadekvatumo, savaime išvados apie galimą tautos gerovės pažeidimą taip pat nepagrindžia. Bendra tautos gerovė – tai gana bendras ir platus kriterijus, kurio turinys kiekvienu konkrečiu atveju atskleidžiamas, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius bei kitus svarbius veiksnius. LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pripažino, jog tiriamuoju atveju yra įmanoma ir alternatyvi įtikinama argumentacija, jog minėtosios procentinės atlygio antstoliui išraiškos dydis kaip tik yra orientuotas į tautos gerovę, nes, be kita ko, atlieka prevencinę funkciją ir užtikrina savanorišką, efektyvų ir operatyvų teismo sprendimo įvykdymą, skatindamas skolininkus nelaukti priverstinio išieškojimo veiksmų, t. y. teismo sprendimą vykdyti gera valia. Tokiu būdu užtikrinamas bendrasis civilinio proceso principas, kad būtų kuo greičiau atkurta teisinė taika tarp ginčo šalių (CPK 2 str.).

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija taip pat nurodė, jog pareiškėjas savo abejonę dėl ginčijamos nuostatos atitikties Konstitucijos 48 straipsnio 1 daliai (teisė į teisingą atlyginimą) grindė neatskleisto turinio teiginiais. Pareiškėjas neatskleidė, kieno konstitucinė teisė į teisingą atlyginimą ginčijamu reguliavimu yra pažeidžiama. Vienintelė įtikinama prielaida, darytina iš pareiškėjų pateiktų motyvų visumos, yra ta, kad ginčijamoje nuostatoje įtvirtinta sąlyginai didelė, toliau nebediferencijuojama ir absoliučiu dydžiu neribojama atlygio antstoliui procentine išraiška – 4 procentais nuo išieškotos sumos, viršijančios 100 000 Lt sumą – yra pažeidžiama kitų teisinių profesinių atstovų teisė į teisingą atlygį. Tačiau tokios prieštaros LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, remdamasi pirmiau paminėtų motyvų, susijusių su tirtosios nuostatos atitiktimi Konstitucijos 29 straipsnio 1 daliai, įtvirtinančiai asmenų lygiateisiškumo principą, visuma, nenustatė. Tuo tarpu į klausimą, ar konkrečioje individualioje byloje, kurioje iškelta norminė byla, antstolio priskaičiuotas atlygis yra teisingas skolininkų atžvilgiu, atsižvelgdamas į bylos aplinkybių visumą bei vadovaudamasis bendrosios kompetencijos teismų formuojama praktika byloje, susijusiose su galimybe sumažinti vykdymo išlaidų dydį, turi atsakyti pats ją nagrinėjantis teismas *in casu* (CPK 3 str., 510 str.).

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, jog administracinio teismo kompetencija apima tikrinimą, ar viešojo administravimo institucija nepažeidė jai suteiktos diskrecijos išorinių ribų. Pareiškėjas, nors ir iškeldamas abejonę, jog ginčijamoje nuostatoje įtvirtinto atlygio antstoliui dydis nėra pagrįstas Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 21 straipsnio 5 dalyje įtvirtintais ekonominiais skaičiavimais, tokios savo abejonės visiškai nepagrindė. Kitais žodžiais tariant, pareiškėjas nepagrindė, kodėl Teisingumo

ministerija, poįstatyminės galios teisės norma numatydamą konkretų, ginčijamą atlygio antstoliui dydį, jai pavestą diskreciją įgyvendino netinkamai (CPK 583 str., 609 str.), t. y. liko neatskleista, kodėl numatant 4 procentų atlygio antstoliui dydį, jo išieškotai sumai perkopus 100 000 Lt, ir jo toliau nediferencijuojant ir (ar) neribojant absoliučiu dydžiu, yra iškraipomi Antstolių įstatymo 21 straipsnio 5 dalies ir (ar) bendrieji civilinio proceso tikslai, kaip ir neatskleista bei neįrodyta liko tai, kad būtent tokiu teisiniu reguliavimu yra iš esmės iškraipoma išieškotojo ir skolininko teisių ir pareigų pusiausvyra priverstinio vykdymo procese. Atsižvelgdama į tai, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nenustatė pagrindo konstatuoti, jog priimant ginčijamą nuostatą, buvo pažeistos Teisingumo ministerijai suteiktos išorinės diskrecijos ribos ir atitinkamai – ginčijama nuostata pažeidžia Antstolių įstatymo 21 straipsnio 5 dalies reguliavimą.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, apibendrindama pirmiau išdėstytus motyvus, konstatavo, jog tiriant pareiškėjo kvestionuotą Sprendimų vykdymo instrukcijos nuostatą, nebuvo nustatyta jos neatitiktis aukštesnės galios teisės aktams.

2016 m. kovo 30 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-8-822/2016

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00047-2015-7

Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

17.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų

Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių, susijusių su atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutarčių sudarymu, teisėtumo

Apžvelgiamu atveju pagal Vyriausybės atstovo Vilniaus apskrityje pareiškimą teisėtumo požiūriu buvo vertinamos Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 24 d. sprendimo Nr. 1-1185 „Dėl Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ 1 punktu patvirtintų Vilniaus miesto atliekų tvarkymo taisyklių (toliau – Taisyklės) nuostatos, susijusios su komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutarčių sudarymu.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad nuo 2013 m. liepos 1 d. įsigaliojusioje Atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalyje (2012 m. balandžio 19 d. įstatymo Nr. XI-1981 redakcija) nustatyta, kad „organizuojant komunalinių atliekų tvarkymą, sudarant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį arba mokant savivaldybės nustatytą rinkliavą, atliekų turėtojams atstovauja jų naudojamo nekilnojamojo turto objekto savininkas arba nekilnojamojo turto objekto savininko atstovas pagal įstatymą, arba nekilnojamojo turto objekto savininko įgaliotas asmuo, arba daugiabučio namo savininkų bendrija, <...> ar kita bendrija, arba bendrojo naudojimo objektų administratorius, arba asmenys, sudarę jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti (toliau – įgalioti asmenys)“. Tos pačios redakcijos Atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „nekilnojamojo turto objektų, kurių rūšių sąrašą nustato Aplinkos ministerija, savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba, jeigu rinkliava savivaldybės teritorijoje nenustatyta, sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį su savivaldybės, kurios teritorijoje yra nekilnojamojo turto objektas, komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi arba savivaldybe“.

LVAT teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad pagal nustatytą teisinį reguliavimą viename daugiabučiame name nuosavybės ar kita teise valdančių butus ar kitas patalpas asmenų vardu sutartis dėl atliekų tvarkymo paslaugos teikimo gali sudaryti tiek bendrija, tiek bendrojo naudojimo objektų administratorius, tiek ir asmenys, sudarę jungtinės veiklos sutartį, bei kad turi būti numatyta galimybė komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį sudaryti su savivaldybės, kurios teritorijoje yra nekilnojamojo turto objektas, komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi arba savivaldybe, todėl Taisyklių 24 bei 25 punktų dalys, kuriose nėra nustatytos galimybės asmenims, sudariusiems jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti, atstovauti ir sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį dėl šių paslaugų teikimo, neatitinka minėto įstatymo 30¹ straipsnio 1 dalies nuostatų, o Taisyklių 24 bei 25.1–25.8 punktų nuostatos, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartys sudaromos ne su savivaldybe ar jos paskirtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi, o tiesiogiai su savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriais, bei Taisyklių 2 priedas, kuriuo patvirtinta šios sutarties forma, neatitinka to paties įstatymo 30¹ straipsnio 2

dalies, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtinto savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principo bei Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto įstatymo viršenybės principo.

LVAT teisėjų kolegijos teigimu, siekiant užtikrinti teisės sistemos vidinę darną, teisės sistemoje negali būti teisės aktų, vienu metu skirtingai reglamentuojančių tuos pačius teisinius santykius. Todėl pakeitus ar panaikinus aukštesnės galios teisės aktą, turėtų būti keičiami ar pripažįstami netekusiais galios ir teisės aktai, įgyvendinantys pakeistą ar panaikintą teisės aktą ir taip suderinamas teisinis reguliavimas. Todėl savivaldybės taryba, kaip savarankiškas teisėkūros subjektas, pasikeitus Atliekų tvarkymo įstatymui, turėjo pakeisti ir Taisyklių nuostatas, kurios neatitinka šiuo metu galiojančio įstatymo reikalavimų.

2016 m. kovo 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-469-492/2016

Teismo proceso Nr. 3-61-3-05500-2014-0

Procesinio sprendimo kategorija 17.2

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

55. Teismo kompetencija

Dėl įpareigojimo išduoti Lietuvoje galiojančius techninės apžiūros dokumentus

Pagrindinėje byloje ieškovė prašė įpareigoti atsakovą UAB „Šiaulių techninių apžiūrų centras“ pripažinti automobilio privalomąją techninę apžiūrą, atliktą kitoje valstybėje narėje, ir išduoti Lietuvoje galiojančius techninės apžiūros dokumentus, taip pat įpareigoti atsakovą Lietuvos techninės apžiūros įmonių asociaciją „Transeksa“ įtraukti Verificaciones Industriales de Andalucia, S.A. į Lietuvos techninės apžiūros įmonių asociacijos „Transeksa“ puslapyje EEE šalių privalomos techninės apžiūros įstaigų sąrašą, kuriose atlikta techninė apžiūra pripažįstama Lietuvos Respublikoje.

Specialioji teisėjų kolegija nurodė, kad pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 4 dalį, viešąjį administravimą gali atlikti ne tik valstybiniai ir savivaldybių administravimo subjektai, tačiau ir kiti fiziniai ar juridiniai asmenys (viešosios įstaigos, valstybės įmonės, nevyriausybinės organizacijos, asociacijos), kurie pagal įstatymus turi įgaliojimus atlikti viešąjį administravimą.

Nagrinėjamu atveju privalomosios techninės apžiūros ir ją patvirtinančių dokumentų išdavimo tvarką reglamentuoja Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų privalomosios techninės apžiūros atlikimo tvarkos ir Europos ekonominės erdvės šalyse atliktos privalomosios techninės apžiūros pripažinimo sąlygų ir tvarkos aprašas, patvirtintas susisiekimo ministro 2015 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 3-287(1.5 E), pagal kurį atsakovams suteikta teisė vykdyti veiklą, susijusią su privalomosios techninės apžiūros atlikimu bei Europos ekonominės erdvės šalyse atliktos privalomosios techninės apžiūros pripažinimu. Iš to daryta išvada, kad atsakovų veikla atliekant privalomąją techninę apžiūrą, išduodant privalomosios techninės apžiūros dokumentus bei pripažįstant Europos ekonominės erdvės šalyse atliktą privalomosios techninės apžiūrą, patenka į administracinių sprendimų bei administracinių paslaugų sritį, todėl vertinta, kad atsakovai atlieka viešąjį administravimą.

Ginčas nagrinėtinas administraciniame teisme.

2016 m. kovo 4 d. specialiosios teisėjų kolegijos nutartis teisingumo byloje Nr. T-23/2016

Teismo proceso Nr. 2-70-3-00705-2016-3

Procesinio sprendimo kategorija 3.1.2.5

[Prieiga internete](#)

63. Skundas

63.3. Atsisakymas priimti skundą

63.3.1. kai skundas (prašymas) nenagrinėtinas teismu

Dėl galimybės ginčyti teisme tarnybinio patikrinimo išvadą, kuria pripažįstama, jog pareigūnas padarė tarnybinį nusižengimą, tačiau tarnybinė nuobauda neskiriama

Apžvelgiamoje byloje pareiškėja siekė apskųsti policijos komisariato tarnybinio patikrinimo išvados (toliau – ir Išvada) 2 punktą, kuriuo konstatuota, kad pareiškėja, buvusi Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Panevėžio miesto policijos komisariato Viešosios policijos skyriaus tyrėja, pažemino pareigūno vardą. *Inter alia* šios Išvados 3 punktu pasiūlyta pareiškėjai už Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 punktų, 6 straipsnio 1 dalies 7 punkto reikalavimų, Lietuvos policijos generalinio komisaro 2004 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. V-347 patvirtinto Lietuvos policijos pareigūnų etikos kodekso 14.3, 14.4 punktų reikalavimų pažeidimą ir šio kodekso 3 punkte reglamentuotų principų nesilaikymą tarnybinės nuobaudos neskirti, nes suėjęs senaties terminas tarnybinei atsakomybei taikyti.

Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad tarnybinio patikrinimo išvada pareiškėjai teisiškai reikšmingų pasekmių nesukuria, todėl nėra individualus teisės aktas, skundžiamas administraciniam teismui, dėl to atsisakė priimti patikslinto skundo reikalavimą dėl šios Išvados panaikinimo, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 37 straipsnio 2 dalies 1 punktu.

Išnagrinėjus atskirąjį skundą, nustatyta, kad Išvada, konstatavus pareiškėjos padarytą tarnybinį nusižengimą ir suformulavus pasiūlymą neskirti tarnybinės nuobaudos, buvo pateikta ir 2015 m. lapkričio 13 d. patvirtinta Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko. Pažymėta, jog patvirtintos Išvados 3 punkte nurodytas siūlymas neskirti tarnybinės nuobaudos, nes pažėistas senaties terminas tarnybinei atsakomybei taikyti. Todėl klausimas dėl pareiškėjos patraukimo tarnybinėn atsakomybėn nebuvo toliau spęstas ir joks sprendimas šiuo klausimu nepriimtas. Išvados 2 punkte konstatuota, kad pareiškėja pažemino pareigūno vardą. Pareiškėja 2015 m. rugsėjo 1 d. atleista iš tarnybos, todėl sprendimas atleisti iš tarnybos jau atleistą pareigūną nepriimtas.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog nagrinėtu atveju pradėta procedūra dėl galimo pareiškėjos tarnybinio nusižengimo buvo užbaigta Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininkui patvirtinus Išvadą. Nesant priimto jokio kito atskiro sprendimo, toks patvirtinimas kartu yra ir galutinis įstaigos vadovo sprendimas pareiškėjos tarnybinės atsakomybės klausimu, kuris, pareiškėjai nesutinkant su šiuo sprendimu, gali būti skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka ir nagrinėjamas administracinių teismų pagal ABTĮ įtvirtintas taisykles. Tarnybinio patikrinimo išvada yra sudėtinė įstaigos vadovo sprendimo dalis.

Daryta išvada, jog atsižvelgiant į aptartus argumentus, pirmosios instancijos teismas turi nustatyti pareiškėjai terminą pateikti skundą, atitinkantį ABTĮ reikalavimus. Konstatuota, kad pirmosios instancijos teismo nutartis atsisakyti priimti pareiškėjos skundą (ABTĮ 37 str. 2 d. 1 p.) negali būti laikoma pagrįsta, todėl naikintina, o skundo priėmimo klausimas perduotinas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2016 m. kovo 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-123-143/2016

Teisminio proceso Nr. 3-65-3-00369-2015-3

Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1

[Prieiga internete](#)

63.3.7. kai skundą (prašymą) suinteresuoto asmens vardu paduoda neįgaliotas vesti byla asmuo

Dėl mero pavaduotojo teisės pasirašyti skundą savivaldybės vardu

Atskiruoju skundu buvo skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria atsakovo Švenčionių rajono savivaldybės tarybos apeliacinis skundas laikytas nepaduotu, administraciniam teismui nustačius, jog apeliacinis skundas buvo paduotas tam neįgalio asmens, t. y. nepateikus teismui dokumento, patvirtinančio teisę mero pavaduotojui pasirašyti apeliacinį skundą.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, jog vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio, nustatančio mero ir mero pavaduotojo įgaliojimus, 2 dalies 2 punktu, meras reglamente nustatyta tvarka atstovauja pats arba įgalioja kitus asmenis atstovauti savivaldybei teisme, bendradarbiaujant su kitomis savivaldybėmis, valstybės ar užsienio šalių institucijomis, kitais juridiniais ir fiziniiais asmenimis. To paties straipsnio 8 dalis *inter alia* įtvirtina, kad mero pavaduotojas atlieka mero nustatytas funkcijas ir pavedimus. Kai meras negali eiti pareigų, mero pavaduotojas ar laikinai mero pareigas einantis savivaldybės tarybos narys atlieka visas mero pareigas, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 4–8 ir 15–22 punktuose numatytus įgaliojimus. Mero veikla ir jo pavadavimo procedūra nustatyta reglamente.

Atsakovas, kuriam teismas nutartimi buvo nustatęs įpareigojimą pašalinti apeliacinio skundo trūkumą, tikslindamas apeliacinį skundą, pateikė teismui Švenčionių rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Švenčionių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 11 d. sprendimu Nr. T-92, (toliau – ir Reglamentas) išrašą. Iš Reglamento 2.2 ir 5 punktų nustatyta, jog jie iš esmės įtvirtina tas pačias teises nuostatas, kaip ir paminėtos Vietos savivaldos įstatymo teisės normos (20 str. 2 d. 2 p. ir 20 str. 8 d.). Konstatuota, jog šių teisės normų dispozicija suponuoja išvadą, kad mero pavaduotojui tiek įstatymu, tiek įstatymą įgyvendinančiu teisės aktu suteikta teisė atstovauti pačiam arba įgalioti kitus asmenis atstovauti savivaldybei teisme, kai meras negali eiti pareigų.

Atsižvelgusi į bylos duomenis, LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad pirmosios instancijos teismas nesivadovavo Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio nuostatomis, neanalizavo atsakovo pateikto Reglamento išrašo ir kitų įrodymų ir nepagrįstai konstatavo, jog apeliacinį skundą pateikė tam tinkamai neįgaliotas subjektas, todėl atsakovo atskirasis skundas tenkintas ir pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta.

2016 m. kovo 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-356-438/2016

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-05370-2014-5

Procesinio sprendimo kategorija 63.3.7

[Prieiga internete](#)